

Г. П. Бахчиванжи,

зав. інформаційно-бібліографічним відділом Наукової бібліотеки
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
вул. Преображенська, 24, м. Одеса, 65082, Україна
тел. (0482) 34 77 89
e-mail: library@onu.edu.ua

ВETERАНИ ОНУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА: ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ

У доповіді проводиться огляд структури електронного видання, яке присвячене 70-й річниці Великої Перемоги. Видання висвітлює події Другої світової війни через постаті співробітників Одеського національного університету. Показано їх особистий внесок у здобуту Перемогу.

Ключові слова: війна, співробітники ОНУ, перемога, партизани, підпільники, патріотичне виховання, університет, фронт.

У 2015 р. Україна відзначала 70-у річницю з дня Великої Перемоги під час Другої світової війни. Немало сторінок у справу захисту Вітчизни вписав Одеський університет імені І. І. Мечникова. З перших днів фашистського нападу разом із усім на той час радянським народом колектив нашого університету вступив у боротьбу проти фашистської навали. Сотні студентів і викладачів пішли добровольцями на фронт, велика частина колективу героїчно боролась у партизанських загонах, підпіллі, брали участь у захисті Одеси. Багато хто залишився в тилу і своїм трудовим подвигом наближав час до Перемоги.

Отже, вшанування жертв Другої світової війни та увічнення їх пам'яті є обов'язком кожного з нас і потребує виваженого та шанобливого ставлення й на сьогодні.

На честь святкування 65-ї річниці Великої Перемоги з метою духовного та патріотичного виховання Науковою бібліотекою Одеського національного університету імені І. І. Мечникова було створено веб-сторінку «**Велика Перемога**» та укладено електронну БД «**Наші герої**» до складу якої увійшло понад 50 особистостей. Це коротеньке біографічне повідомлення про ветеранів ОНУ, які зробили особистий внесок під час війни. Слова вдячності ми отримували власноруч від ветеранів, а також і від їх родичів. Це спонукало нас продовжити роботу над даною проблематикою. Тим більш, що повсякчас виконуючи ту чи іншу довідку бібліографи натрапляли на нові факти, і в нашій базі з'являлись нові імена. Так в життя було втілено новий проект, який на сьогодні має статус інформаційного електронного видання з власною назвою – «Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ імені І. І. Мечникова в роки Другої світової війни», яке присвячене вже 70-й річниці Великої Перемоги.

Здійснення цього проекту є насамперед висловленням глибокої пошани до тих, хто з гідністю і честю захищаючи нашу землю, поклав своє життя на полі бою. А також – до тих, хто пережив той жах, повернувшись живим, продовжив свій трудовий шлях в університеті.

В 1993 р. Україною було прийнято Закон «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». За нормами цього Закону до ветеранів війни належать учасники бойових дій, тобто, це особи, які безпосередньо брали участь у виконанні бойових завдань і входили до складу військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії та флоту. До цієї групи людей Закон відносить також і осіб, які перебували в партизанських загонах, підпіллі та інших формуваннях. До групи «Інвалідів війни» відносяться не тільки особи з числа військовослужбовців та вільнонайманого складу, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, або при виконанні інших обов'язків військової служби, пов'язаних з перебуванням на фронті, але й ті особи, які стали інвалідами внаслідок поранень чи інших ушкоджень, одержаних у районах бойових дій у період Великої Вітчизняної війни. До числа «Учасників війни» внесено і всіх тих, хто в період 1941-1945 років та війни 1945 року з імперіалістичною Японією працювали в тилу на підприємствах, в установах, організаціях, колгоспах, радгоспах, індивідуальних сільських господарствах, на спорудженні оборонних рубежів т. ін. об'єктах.

Отже, до інформаційного видання відбирались співробітники ОНУ, які попадають під норми цього закону і мають статус ветеранів. У нашому випадку – це люди, які працювали в університеті до війни та ті, що повернулися з фронту чи евакуації і в подальші роки пов'язали своє життя з університетом.

Структура видання має три основних розділи.

Учасники бойових дій – це безпосередньо солдати фронту, серед яких є герой Радянського Союзу – Валерій Якович Синельников .

Синельников В. Я. – полковник запасу, викладач військової кафедри Одеського державного університету. З 1942 р. перебував на фронті, будучи сержантом, командував кулеметним розрахунком 1-ої кулеметної роти 529-го стрілецького полку 163-ї Рівненської стрілецької дивізії 38-ї армії на Воронежському фронті. був учасником Сталінградської битви та Курської дуги. В числі перших у жовтні 1943 р. Синельников В. Я. форсував Дніпро. За перехід Дніпра у Вишгородському районі Київської області та взяття плацдарму і знищення 2 вогневих точок він був представлений до звання Героя Радянського Союзу.

Партизани та підпільники – це відважні бійці, які працюючи в університеті, день у день зустрічались з ворогом і відважно боролись з ними.

Працівники тилу – це ветерани, які виснаженою працею підтримували життя університету в період евакуації, сприяли збереженню документів та цінної літератури, підтримували безпеку студентів та сприяли поверненню університету на рідну землю.

До складу видання входять також додатки, що мають назви: **Їм слава дарована помертню, Нагороди Другої світової**. Перший додаток - це імена тих, хто не повернувся з поля бою і назавжди залишається в нашій пам'яті. Другий – це інформація про відзнаки, якими були нагороджені наші ветерани.

Основна частина складається з біографічних статей, що дають змогу дізнатися про бойовий та трудовий подвиг ветеранів. Біографічну довідку доповнюють перелік нагород та фотографії воєнного і сучасного часу. Наприкінці кожної статті є посилання на список використаних джерел, що надасть можливість зацікавленим особам поглибити інформацію про дану особистість. Біографічні статті у розділах розміщено за алфавітним принципом.

Першим джерелом з якого добували інформацію та формували статті для даного видання була університетська газета, яка в різний період носила назви:

- «За більшовицькі кадри» (1933-1952)
- «За наукові кадри» (з 4 грудня 1952 по травень 1990 рр.)
- «Одеський університет» (з 11 травня 2000 р.)

Бібліографи ретельно перевіряли газети, вивчали матеріали «Архіву», що зберігається у інформаційно-бібліографічному відділі, а це – близько 1500 тисячі справ, на базі якого, власне, і було укладено більшість текстів. Деяка інформація надходила електронною поштою на адресу НБ, дехто з ветеранів приносив документи власноруч. Всі ці матеріали є дуже цінними для нас. Бо серед них – персональні документи учасників бойових дій, зокрема, нагородні листи, посвідчення військового, посвідчення про нагороди тощо. Матеріали ретельно вивчали і формували статті з них.

Книга має допоміжні покажчики:

- Список використаних джерел.
- Іменний покажчик.
- Покажчик нагород.
- Список скорочень.

Видання має всі ознаки довідкового бібліографічного видання і рекомендоване для духовного та патріотичного виховання молоді.

А. П. Бахчиванжи,

заведующая информационно-библиографическим отделом Научной библиотеки
Одесского национального университета имени И. И. Мечникова
ул. Преображенская, 24, г. Одесса, 65082, Украина
тел. (0482) 34 77 89
e-mail: library@onu.edu.ua

ВETERАНЫ ОНУ ИМЕНИ И. И. МЕЧНИКОВА: ИСТОРИЧЕСКАЯ ПАМЯТЬ

Аннотация

В докладе проводится обзор структуры электронного издания, которое посвящено 70-й годовщине Великой Победы. Издание освещает события Второй мировой войны через персоналии сотрудников Одесского национального университета. Показано их личный вклад в Победу.

Ключевые слова: война, сотрудники ОНУ, победа, партизаны, подпольщики, патриотическое воспитание, университет, фронт.

Н. Р. Bakhchyvanzhy,

Head of the Information-Bibliographical Department
Scientific Library of Odesa I. I. Mechnikov National University
24, Preobrazhenska St. Odesa, 65082, Ukraine
tel. (0482) 34 77 89
e-mail: library@onu.edu.ua

VETERANS OF ODESA I. I. MECHNIKOV NATIONAL UNIVERSITY: HISTORICAL MEMORY

Summary

The report provides an overview of the structure of the electronic publication dedicated to the 70th anniversary of the Great Victory. The publication covers the events of the Second World War, through the figure of employees of the Odessa National University. It is shown their personal contribution in the won by victory.

Key words: war, employees of Odesa I. I. Mechnikov National University, victory, partisans, clandestine workers, patriotic education, university, front.